

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Viite: VN/6327/2022

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA ARPAJAISLAIN MUUTTAMISESTA

Suomen Meripelastusseura kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä ehdotuksesta arpajaislain muuttamisesta.

Suomen Meripelastusseura on yksi Raha-automaattiyhdistyksen perustajajäsenistä ja on näin ollut aikanaan mukana luomassa rahapeliuotoilla toimivaa avustusjärjestelmää. Koska yhteiskunnassa on arvioitu, että rahapeliuottojen liian suora kytkeminen avustusten saajiin on ongelmallista, olemme yhtä mieltä siitä, että lakimuutos ja avustusjärjestelmän muuttaminen ovat perusteltuja.

Arpajaislain 17 §:n mukaan 43 % Veikkaus Oy:n tuotosta käytetään terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen. Meripelastusseuran lisäksi avustuksen saajiin on kuulunut myös muita pelastusalan järjestöjä.

Muutos ja sen vaikutukset

Toteutuessaan ehdotus aiheuttaisi merkittävän muutoksen avustettavien järjestöjen, kuten Meripelastusseuran, rahoitukseen. Kaikkia muutoksen seurauksia ei ole ehdotuksessa arvioitu. Eduskunnan hyvästä tahdosta riippumatta on varsin todennäköistä, että jaettavaan avustusmäärään kohdistuu tulevina vuosina säästöpainetta. Pelastusjärjestöjen saama avustusosuus on alle 1 % sosiaali- ja terveysjärjestöjen kokonaisavustuksista.

STEA:n tuensaajien vaikuttavuusmittarit on laadittu mittaamaan pääasiassa sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden toiminnan vaikuttavuutta. Nämä mittarit eivät sovellu pelastusalan järjestöjen vaikuttavuuden mittaamiseen. Vaikka Meripelastusseuran yksiköt avustavat yli 4 000 ihmistä vuodessa, STEA:n mittarit eivät kykene tunnistamaan toiminnan vaikuttavuutta. On olemassa todellinen vaara, että pelastusalanjärjestöt jäävät jatkossa ilman riittävää avustusta. Näin on jo käynyt esimerkiksi Suomen Lentopelastusseuralle.

Meripelastusseura odottaa, että vuosittaisiin käyttömenoihin saadaan jatkossakin avustusta STEA:n tai sen mahdollisesti korvaavan järjestelmän kautta. Tämä vaatii kuitenkin vielä sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoituksesta säädettävään lakiin täsmennyksiä, joista tulemme lausumaan erikseen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Meripelastusseura pelkää kuitenkin pelastusalan investointien rahoituksen olevan jatkossa vaakalaudalla. Yli 130 pelastusalan ylläpito ja uusiminen vaatii vuosittain noin 1,5 M€:n investointia. Tästä 70 % katetaan tällä hetkellä STEA:n rahoituksella.

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalojen yhdistysten rahoitukseksi, VN/12962/2022 lähtee siitä, että avustuksia kohdennettaessa järjestöjen perustoiminnot turvataan. Esityksen perusteluissa todetaan suoraan, että investointeja voidaan priorisointitilanteissa siirtää tarvittaessa eteenpäin. Koska tulevaa lakia pääsääntöisesti sovelletaan sosiaali- ja terveysjärjestöihin, on epätodennäköistä, että Meripelastusseuran investointitarpeet voitaisiin turvata lain perusteella. Näin ollen syntyvä ongelma on ratkaistava arpajaislain muutoksen rinnalla.

Meripelastusseuran näkemyksen mukaan arpajaislain muutos vaarantaa pelastusalusten investointien rahoituksen. Jos vuosi-investointeja ei voida tehdä suunnitelmallisesti, vaikuttaa se välittömästi Meripelastusseuran toimintaan. Tämä luo vakavan uhan vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuudelle: ilman toimintavarmoja pelastusaluksia Meripelastusseura ei pysty toimimaan. Tämän seurauksena merialueilla Rajavartiolaitoksen ja sisävesillä pelastustoimen sekä poliisin yksiköt joutuisivat huolehtimaan hätään joutuneiden alusten avustamisesta ilman tärkeää vapaaehtoisresurssia. Työmäärän lisäys olisi niin suuri, että se aiheuttaisi viranomaisille suuria haasteita.

Koska uusi lainsäädäntö muuttaa järjestöjen rahoitusjärjestelmää, on lainvalmistelun yhteydessä samanaikaisesti tehtävä korjaavia toimenpiteitä haitallisten vaikutusten rajaamiseksi. Meripelastusseuran alusinvestointien rahoitusta varten on luotava erilliskorjaus.

Erilliskorjaus pelastusalusinvestointien rahoittamiseksi

Arpajaislain muutoksen yhteydessä tulee luoda erilliskorjaus pelastusalusten investointien rahoituksen turvaamiseksi.

Esitämme, että Meripelastusseuralle osoitetaan kertaluonteinen, 35 M€:n pääoma, jolla katettaisiin jatkossa pääosa (noin 70 %) pelastusveneiden investoinneista. Pääoma voitaisiin tarvittaessa säätöidä. Loput investoinneista Meripelastusseura kattaisi lahjoitusvaroin, kuten tälläkin hetkellä. Myönnettävän pääoman pitkän aikavälin tuotto-odotuksen ollessa 3 % Meripelastusseura turvaisi vuosittain nykyistä tasoa vastaavan 1,05 M€:n summan käytettäväksi pelastusaluksiin.

Vastaavaa pääomitusmallia on käytetty yliopistojen pääomittamisessa vuosina 2008-2012, jolloin valtio maksoi vastinrahaa 2,5-kertaisesti yksityislahjoituksiin verrattuna. Tällöin valtion osuudeksi tuli noin 71 %.

Esitämme, että tarvittava 35 M€:n pääoma otettaisiin kehyksen ulkopuolelta Raha-automaattiyhdistyksen jakamattomista tuotoista, joita oli jäljellä 31.12.2021 176 M€. Jakamatonta tuottoa kannattaa perustellusti käyttää pääomittamiseen sen sijaan, että sitä jaettaisiin eri järjestöjen juokseviin menoihin. Pääomittaminen pienentää tulevien vuosien kehysten kustannuksia, jolloin avustustarve pienenee pysyvästi. Tämä parantaa kaikkien edunsaajien asemaa samalla, kun se turvaa merkittävästi Meripelastusseuran toimintaedellytyksiä.

Yhteenveto

Suomen Meripelastusseura on ollut alusta saakka mukana luomassa avustusjärjestelmää, jonka rahoitus perustuu rahapeliuottoihin. Järjestelmää muutetaan nyt perustellusti uuden lainsäädännön avulla. Uudistuksen jälkeen Meripelastusseuran käyttömenoja voidaan jatkossakin rahoittaa STEA:n tai vastaavan järjestelmän kautta. Sen sijaan lakimuutos vaarantaa pelastusalusten investointien rahoituksen. Tämä luo vakavan uhan vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuudelle sekä kasvattaa merkittävästi viranomaisten työkuormaa ja vaatii lisäresursseja.

Meripelastusseuran alusinvestointien rahoitus on arpajaislain muutoksen yhteydessä turvattava erillisratkaisulla, joka perustuisi pelastusalusinvestointien pääomittamiseen 35 M€:lla. Tämä voidaan rahoittaa Raha-automaattiyhdistyksen jakamattomista tuotoista.

Suomen Meripelastusseura ry on toiminut vesilläliikkujien turvana jo 125 vuotta. Meripelastusseuraan kuuluu 58 jäsenyhdistystä, jotka ylläpitävät 60 pelastusasemaa rannikolla ja sisävesillä. Asemilla toimii yhteensä noin 1 500 vapaaehtoista meripelastajaa, joiden käytössä on yli 130 pelastusalusta. Meripelastusseuran yksiköt suorittavat kolmanneksen rannikkomme ja sisävesiemme pelastus- ja avustustehtävistä. Lisäksi Meripelastusseura panostaa veneilyturvallisuuden parantamiseen veneilijöille kohdistetulla koulutuksella ja turvallisuusviestinnällä. Meripelastusseura on yksi Raha-automaattiyhdistyksen perustajajäsenistä.

SUOMEN MERIPELASTUSSEURA RY

Valtteri Simola
Puheenjohtaja

Jori Nordström
Toimitusjohtaja